

Hiába olvasgatjuk reggeltől estig a híreket, nézzük és hallgatjuk a hírműsorokat, sajnos az az igazság, hogy fogalmunk sincs, a világpolitikában milyen indítékok, összefüggések, megállapodások és zsarolások húzódnak egy-egy döntés mögött. Csak elméleteket gyártunk. És gyanítom: addig jó, amíg ez így van... Vannak dolgok, amikről talán jobb nem tudni. Legalábbis én nem szeretnék a politikai játszmák tehetetlen cinkosává válni. Véleményünk persze attól még lehet, jogunk van hozzá, és az is a felelős állampolgári magatartásunk része, hogy igyekszünk a lehető legtájékozottabbak lenni.

Mindezt azért (is) írom, mert alulnézetből nehéz józan magyarázatot találni a lengyel kormány álláspontjának száznyolcvan fokos fordulatára. Ugyanis Witold Waszczykowski külügyminiszter most hétfőn interjút adott a Die Welt című német napilapnak, és enyhén szólva nagy meglepetést okozott. Kijelentette: Lengyelország mégis kész befogadni a háborúval sújtott területekről érkező menekülteket. Az elmúlt másfél évben a lengyel kormány képviselői és a kormányzó Jog és Igazságosság (PiS) párt következetesen azt hangoztatta, hogy a lengyel állam nem fogad menekülteket. És az még csak hagyján, hogy másfél, egy vagy fél évvel ezelőtt miket mondtak a lengyel vezetők – de még három-négy nappal ezelőtt is az ellenkezőjét annak, mint most Waszczykowski miniszter...

Vegyük sorra tételesen a közvetlen előzményeket! Egy héttel ezelőtt a kormányzó párt elnöke, Jaroslaw Kaczynski azt hangoztatta egy interjúban, hogy a lengyelek akár peres úton is képesek szembeszállni az Európai Bizottság migrációs politikájával. „Lengyelországnak az Európai Unió bírósága előtt kell megvédenie álláspontját, de politikai módszerekkel is védekeznie kell. Elfogadhatatlanok azok a döntések, amelyeket a menekültelosztási kvóta teljesítéséről az Európai Bizottság és az Európai Parlament az elmúlt időszakban hozott.” Majd azt fejtegette, hogy a más kultúrából érkező migránsok nagy csoportjának befogadása társadalmi katasztrófához vezetne, hiszen azzal járna, hogy teljesen meg kellene változtatni a kultúránkat, és gyötrelmesen csökkenne a közbiztonság szintje. Kijelentette: „Itt nem kizárólag a terrorizmusról van szó, mert a fenyegetés többféle. Például nem feledkezhetünk meg a migránsok által Nyugat-Európában elkövetett nők elleni erőszakról. Amennyiben meg akarnánk állítani ezt az erőszakhullámot, valamiféle büntetéshez kellene folyamodnunk. Ha pedig ezt tennénk, azonnal ránk is fognák, hogy nácik vagyunk. Ez egy téves spirál, ebbe egyszerűen nem mehetünk bele.”

Kaczynski más példát is hozott a brüsszeli bevándorlási politika ellenében: „Finnország

kezdetben száz bevándorlót fogadott be, ma pedig már 18 ezren vannak. Ez száznolcvanszoros szorzó. Nekünk hétezer menekültet kellene befogadnunk. Ezt a számot tessék megszorozni száznolcvannal, és kijön 1 millió 260 ezer!” Ez a példálózás azért is érdekes, mert a jelenlegi lengyel kormány az előző kormánytól örökölt jogfolytonosság alapján 2016 elején bejelentette: kész az első menekültek átvállalására a görög- és olaszországi táborokból. Ám az áttelepítendő személyek biztonsági ellenőrzése már a dél-európai átmeneti táborokban meghiúsult, és a lengyelek erre hivatkozva nem fogadtak mindeddig egyetlen menekültet sem.

Négy nappal később, május 20-án Kaczynski azt nyilatkozta egy sajtótájékoztatón: „Nem mi nyitottuk meg a bevándorlók előtt Európát, hanem Merkel asszony. Így hát neki és Németországnak kell viselnie a következményeket, nem Lengyelországnak.” Ezzel egyetértésben a lengyel belügyminiszter, Mariusz Blaszczak hangsúlyozta: az összes uniós tagállam a kvóta által előírányzott 160 ezer menekült mindössze 11 százalékát vállalta át, és ebből is látszik, hogy a brüsszeli mechanizmus eleve elhibázott. Ezért is abszurd, hogy az Európai Bizottság múlt kedden kilátásba helyezte: kvótaügyben kötelezettségszegési eljárást indítana Ausztria, Magyarország és Lengyelország ellen.

Május 19-én Konrad Szymanski európai ügyekért felelős lengyel külügyminiszter-helyettes (vagyis Waszczykowski helyettese, közvetlen munkatársa!) még azt mondta a lengyel ZET rádió stúdiójában: „A lengyel kormány kész arra, hogy peres úton rendezze vitáját az Európai Bizottsággal, amely meg akarja büntetni, amiért nem hajlandó migránsokat befogadni. Amennyiben Brüsszel nem enged, úgy Varsó kész népszavazásra vinni az ügyet.” Néhány perccel később megerősítette: „Szó sem lehet semmilyen büntetésről! Nem kizárt, hogy a bíróságon találkozunk. Mi elszántak vagyunk és készen állunk erre.” Továbbá kijelentette: „Ha az Európai Bizottság úgy dönt, hogy támadást indít Lengyelország ellen, arra fogjuk felhívni a figyelmet, hogy Lengyelország csak egy ama huszonhat ország közül, amelyek nem hajtják végre a brüsszeli döntést.” Nyilatkozata végén megismételte: „Ha valaki megpróbálja sarokba szorítani a lengyeleket, annak a következménye kizárólag a népszavazás lehet.”

E miniszteri, illetve pártelnöki nyilatkozatok is fajsúlyosak, de még többet nyom a latban (gondolhatnánk naivan) a miniszterelnök szava. Tehát lássuk, milyen álláspontra helyezkedett Beata Szydło! Május 16-án varsói sajtóértekezletén kijelentette: „A lengyel kormány nem egyezik bele, hogy Lengyelországra vagy más uniós tagállamokra rákényszerítsék a menekültelosztási kvótákat. Jelenleg nincs lehetőség arra, hogy Lengyelország menekülteket fogadjon be.” Majd újságírói kérdésre ismét leszögezte: „Az általam vezetett kormány biztosan nem egyezik bele abba, hogy Lengyelországra vagy más uniós tagállamokra bármilyen kényszerkvótákat erőltessenek. Határozottan kiállunk álláspontunk mellett.”

Ezek voltak tehát a közvetlen előzmények. Most pedig, e hét elején a lengyel diplomácia vezetője, Witold Waszczykowski a német napilapon keresztül bejelentette: „A lengyel kormány kész befogadni Lengyelországba azokat a háborúk elől menekülő embereket, akik az ország határaihoz érkeznek. Ne felejtjük el, hogy Lengyelországba már sokan érkeztek Ukrajnából, és humanitárius folyosó létesítéséről is tárgyalunk.” A befogadás technikai részleteiről elmondta, hogy „humanitárius vízumot adnánk a sebesült embereknek és a gyermekeknek, akik háborús trauma miatt szenvednek. Az ilyen személyek Lengyelországba utazhatnának, és gyógykezelést kapnának a kórházakban.” A vízum egy éven keresztül lenne érvényes. A miniszter szerint erről a kérdésről még nem született végleges kormányzati döntés, ezért most korai konkrét számokról beszélni, nevezetesen arról, hogy hány személyt fogadna be Lengyelország... Nos, e percben ez a helyzet. Vagy mégsem? Csak Waszczykowski magánakciójáról van szó? És mi húzódhat a háttérben?